

ПСИХОЛОГ-КОНСУЛЬТАНТ У СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ТА КРАЇНАХ СВІТУ: ТРАДИЦІЇ ТА ТРЕНДИ 2026 РОКУ

Калмиків Георгій Валентинович,

доктор психологічних наук професор,
професор кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти
Університету Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: 0000-0002-1378-5236
Scopus AuthorID: 57216876727

Стаття присвячена актуальним питанням діяльності психологів з консультування, що працюють у сфері охорони здоров'я. В статті розкриваються їх професійні функції, ключові завдання, важливі принципи, основні напрямки роботи, відмінності від психотерапевтичної роботи, роль психологічного консультування, як ключового елементу комплексної терапії, й сучасні тренди у психологічному консультуванні. Зазначається, що на думку автора статті, професійні функції психолога-консультанта мають включати діагностику запиту і стану клієнта, побудову довірчих відносин, розробку індивідуального плану роботи, застосування консультаційних і деяких терапевтичних технік, доречних у консультуванні, допомогу в усвідомленні проблем, розвитку ресурсів і формуванні навичок саморегуляції та прийняття рішень, а також – оцінку прогресу, підтримки на підвищення самооцінки клієнтів. Також у статті приділена увага висвітленню питань функціонування психологів-консультантів у ЄС і США, зокрема вимог до освіти цих фахівців, локації їхньої праці, психостанів клієнтів, з якими вони мають право працювати, вимог до їх кваліфікації, нострифікації і ліцензування, основних завдань і обов'язків у роботі, психологічних трендів в 2026 році, професійних функцій та відмінностей між психологами-консультантами і клінічними психологами.

У висновках наголошується, що у психологічному консультуванні в Україні та зарубіжних країнах є багато спільного, але є й певні відмінності, на які варто звернути увагу як при підготовці психологів з консультування в ЗВО, так і при висуванні вимог до діяльності практикуючих психологів-консультантів, які працюють в Україні у системі охорони здоров'я – специфічній сфері роботи психолога. Варті уваги і такі функції зарубіжних психологів-консультантів, як робота з психосоматикою та управління болем, використання VR-технологій для терапії, питання цифрового здоров'я, інтеграція психологічних даних з медичною картою пацієнта, кризове втручання, командна взаємодія, психоутворення та ін.

Ключові слова: клінічний психолог, професійні функції, напрямки роботи, сучасні тренди, відмінності від психотерапії, кризове втручання, психоутворення, командна взаємодія, управління болем, VR-технології, розвиток ресурсів, допомога в усвідомленні проблеми навички саморегуляції, підвищення самооцінки клієнта, оцінка прогресу.

Kalmykov Heorhii. Consulting psychologist in the healthcare system of Ukraine and in the countries of the world: traditions and trends of 2026

The article is devoted to topical issues of the activities of counselling psychologists working in the field of healthcare. The article reveals their professional functions, key tasks, important principles, main areas of work, differences from psychotherapeutic work, the role of psychological counselling as a key element of complex therapy, and current trends in psychological counselling. It is noted that, in the author's opinion, the professional functions of a counselling psychologist should include diagnosing the client's request and condition, building trusting relationships, developing an individual work plan, applying counselling and some therapeutic techniques appropriate for counselling, helping to identify problems, developing resources and forming self-regulation and decision-making skills, as well as assessing progress and supporting clients in improving their self-esteem. The article also focuses on the functioning of counselling psychologists in the EU and the US, in particular the educational requirements for these specialists, their work locations, the mental states of clients with whom they are authorised to work, requirements for their qualifications, nostrification and licensing, main tasks and responsibilities in their work, psychological trends in 2026, professional functions and differences between counselling psychologists and clinical psychologists.

The conclusions emphasise that psychological counselling in Ukraine and foreign countries has much in common, but there are also certain differences that should be taken into account both in the training of counselling psychologists in higher education institutions and in the requirements for practising counselling psychologists working in Ukraine's healthcare system, which is a specific field of psychology. The following functions of foreign counselling psychologists are also noteworthy: work with psychosomatics and pain management, the use of VR technologies for therapy, digital health issues, the integration of psychological data with patient medical records, crisis intervention, team interaction, psychotherapy, etc.

Key words: clinical psychologist, professional functions, areas of work, current trends, differences from psychotherapy, crisis intervention, psychotherapy, teamwork, pain management, VR technologies, resource development, helping to recognise problems, self-regulation skills, improving client self-esteem, progress assessment.

Вступ. В даний час психологічну допомогу надають людям, які її потребують, психологи з різною психологічною освітою, отриманою за різними освітньо-про-

фесійними програмами (ОПП) і освітньо-науковими програмами (ОНП), зокрема з психологічного консультування, практичної психології (для різних сфер соці-

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

уму), клінічної психології, військової психології та багатьох інших програм. При цьому всі здобувачі з вищою освітою отримують однакові освітні кваліфікації: або «бакалавр психології», або «магістр психології». В той же час не всі випускники психологічних факультетів ЗВО одночасно отримують і професійну кваліфікацію, коли їм вручають диплом про вищу психологічну освіту. Це пояснюється як об'єктивними причинами, наприклад відсутністю в країні розроблених і затверджених міністерством економіки Професійних Стандартів, так і суб'єктивними причинами, пов'язаними з неврахуванням в ОПП і ОНП або ігноруванням деякими ЗВО вже затверджених Профстандартів. Як відомо, вже існують Професійні Стандарти «Практичний психолог», «Клінічний психолог», «Військовий психолог» та ін. Зовсім інша ситуація з психологом-консультантом. При відсутності широкої реалізації Професійного Стандарту з цієї спеціалізації функції психолога-консультанта залишаються певною мірою розмитими і не чітко диференційованими з функціями психотерапевта, клінічного психолога і практичного психолога. Також спостерігається деяке дублювання функцій різних фахівців-психологів, не має чітких відомостей щодо локацій працевлаштування цих фахівців тощо.

З огляду на існуючі проблеми в цій статті здійснена спроба презентувати професійне бачення сучасного психолога-консультанта, його специфічні функції та роль у психологічній допомозі в системі охорони здоров'я.

Питаннями консультативної психології в Україні займаються вчені і практики, які розвивають не тільки академічну базу, а й прикладні аспекти, зокрема методи допомоги. Серед них – Я. Астаф'єва, Т. Безух, О. Бондаренко, Т. Головка, П. Горностай, Л. Максименко, К. Платонов, В. Проскура, С. Поліщук, Ю. Ткаченко та ін.

Такі психологи як А. Адлер, Е. Берн, А. Бандура, А. Бек, Д. Винникотт, А. Маслоу, Р. Мей, К. Юнг, Ф. Перлз, К. Роджерс, В. Франкл, Е. Фром заклали фундамент для різних підходів: від психоаналізу до КПТ і гуманістичної терапії, які ефективно використовуються у сучасному консультуванні в системі охорони здоров'я. Сьогодні в галузі психологічного консультування ключовий вплив здійснюють нові лідери, які працюють з актуальними темами кордонів, травм і цифрового благополуччя. Це – Е. Браун, І. Бушріка, Д. Зал, П. К'йнерс, О. Кернберг, Н. Тавваб, Д. Нурик, С. Пінкер, М. Селигман, Н. Соломон, В. Уільямс та ін.

Матеріали та методи. Систематичний огляд наукових джерел, тематичний аналіз, систематизація матеріалів аналізу, узагальнення, висновування. Використовувалися матеріали статей, опубліковані в журналах що входять в Scopus Web of Science.

Мета статті – описати особливості професійних функцій психологів-консультантів у сфері охорони здоров'я, які працюють в Україні і за кордоном.

Результати. Професійні функції психолога-консультанта мають, на нашу думку, включати діагностику запиту і стану клієнта, побудову довірчих відносин, розробку індивідуального плану роботи, застосування консультаційних і деяких терапевтичних технік, дореч-

них для консультування, допомоги в усвідомленні проблем, розвитку ресурсів, формуванні навичок саморегуляції та прийняття рішень, а також – оцінку прогресу та підтримку і підвищення самооцінки клієнтів. Отже, до основних *професійних функцій* психолога-консультанта в охороні здоров'я варто віднести:

1. *Психодіагностику* визначення психологічних проблем, потреб та очікувань клієнта за допомогою бесіди, опитувань та тестів. В діагностичній функції – це також і збір анамнезу, аналіз психологічного стану та виявлення причин виникнення проблем у клієнта;

2. *Побудову терапевтичного альянсу* – створення атмосфери довіри, емпатії та співробітництва, встановлення контакту;

3. *Розробку стратегії впливу* – створення індивідуального плану консультування, постановку його цілей та завдань;

4. *Психологічний вплив* – застосування психотехнік для зміни мислення, почуттів, поведінки, допомоги в усвідомленні та вирішенні пацієнтом проблем;

5. *Навчання і розвиток навичок* – передачу клієнту або формування у нього умінь саморегуляції, управління емоціями, вирішення конфліктів та адаптації;

6. *Підтримку та психологічний супровід* – емоційну підтримку, зворотний зв'язок, мотивацію клієнта до розвитку, самореалізації, самоздійснення;

7. *Оцінку ефективності* – відстеження прогресу у пацієнта/клієнта та корекцію стратегії в процесі консультування і впливу.

Психолог-консультант також має виконувати й низку інших ключових професійних функцій, спрямованих на допомогу клієнту у вирішенні його запитів, зокрема це:

8. *Терапевтична (корекційна) функція* – безпосередня робота з емоційними станами, установками та поведінкою для полегшення страждань чи зміни деструктивних патернів, викликаних хворобою;

9. *Профілактична* – попередження розвитку психологічних розладів під впливом захворювань та навчання методів саморегуляції та управління стресом;

10. *Просвітницька* – інформування клієнта про психологічні особливості особистості, етапи криз або механізми роботи психіки у період хвороби;

11. *Експертно-консультативна* – допомога у прийнятті рішень, самовизначенні чи вирішенні внутрішньо-особистісних конфліктів;

12. *Підтримуюча* – створення безпечного середовища у закритому просторі лікарні та емоційної підтримки пацієнта/клієнта у складний життєвий період перебування в лікарні.

Ключові завдання психолога із консультування це:

1) допомога в усвідомленні та вирішенні внутрішньо-особистісних, міжособистісних (між медперсоналом, родиною) конфліктів; 2) подолання стресу, тривожності, вигорання; 3) робота із самооцінкою, прийняттям себе, пошуком сенсу життя; 4) супровід у кризових ситуаціях хвороби і лікування, при адаптації до змін у соматичному психічному здоров'ї та до умов лікарні; 5) розвиток особистісних ресурсів та підвищення якості життя.

Важливі принципи діяльності психолога із консультування в системі охорони здоров'я полягають у наступному. Це:

– *об'єктивність та емпатія* – своєрідний погляд на ситуацію з точки зору пацієнта/клієнта, повага до його цінностей та вибору;

– *конфіденційність*, пов'язана із дотриманням таємниці інформації, отриманої від пацієнта під час консультації;

– *ненав'язування*, а допомога клієнту у самостійному знаходженні рішень, а не пропонування своїх рішень.

На відміну від психотерапії консультування в охороні здоров'я спрямоване на конкретні життєві проблеми, усвідомлення проблеми, зміну сприйняття ситуації, підвищення стресостійкості, що може проводитися фахівцем за допомогою консультаційних, дискурсивних психотехнік (запитань, заохочень, інформувань, відображень когнітивного змісту, номінацій емоцій і почуттів, конфронтацій, інтерпретувань, саморозкриття, керівництва, підтримки) та засобами тренінгів [18].

Безумовно, це – узагальнені дискурсивні психотехніки. Їх конкретизація може відбуватися залежно від сфери впровадження консультаційних послуг, чи то освіта, чи професійна сфера, чи охорона здоров'я, чи будь-яка інша соціальна сфера.

Так, наприклад психологічне консультування в охороні здоров'я може передбачати психотехнологічну допомогу пацієнтам у подоланні емоційних реакцій на хворобу, підтримці щодо прийняття рішень про лікування, а також роботу з соматичними та психічними розладами, що включає психологічну діагностику, роботу над усвідомленням, корекцію та підвищення стресостійкості. Психологи-консультанти можуть працювати у всіх ланках медицини: первинній допомозі, в поліклініках, в лікарнях, (психіатрії й онкології) та інших відділеннях, у реабілітації в міждисциплінарних командах із лікарями, допомагаючи не лише пацієнтам, а й покращуючи взаємодію з медперсоналом.

Основні напрямки роботи психолога-консультанта в охороні здоров'я можуть бути пов'язані з: а) підтримкою пацієнтів, допомогою у подоланні шоку, заперечення, гніву, депресії та інших реакцій на діагноз; б) психологічною діагностикою – оцінкою адаптивних ресурсів та виявленням факторів ризику; в) сприянням у лікуванні – допомогою у прийнятті складних медичних рішень та підвищенням комплаєнтності (готовності слідувати лікуванню); г) роботою з соматичними розладами – консультуванням людей із захворюваннями, які мають психологічні причини чи наслідки (наприклад, кардіологія, онкологія); д) профілактикою вигорання – психологічною гігієною та підтримкою самих медичних працівників. Отже, завдання психолога-консультанта у сфері охорони здоров'я полягають у проведенні психодіагностики, корекції емоційних та поведінкових проблем, пов'язаних із хворобою, індивідуальному та груповому консультуванні, участі в розробці комплексних планів впливу і лікування.

Щодо психотерапії, то психотерапевт працює з глибокими особистісними проблемами та прикордонними психічними розладами, часто потребує більш

тривалого навчання та сертифікації або як лікаря-психотерапевта, або психолога-психотерапевта.

Отже, в даний час відбувається цілеспрямована інтеграція психології у охорону здоров'я. Вона все частіше визнається невід'ємною частиною системи охорони здоров'я, формуючи міждисциплінарні команди з лікарями та соціальними працівниками. Роль психолога-консультанта важлива для комплексного підходу до здоров'я, що враховує як фізичні, так і психологічні аспекти. Адже відома думка про те, що хвороба спочатку виникає на духовному рівні, а потім поширюється і на тіло людини. Тому потрібно впливати одночасно і на її психіку, і на соматичні процеси.

Психологічне консультування у системі охорони здоров'я у даний час – це не просто розмови про емоції і почуття, а ключовий елемент комплексної терапії. До цієї роботи можна віднести, по-перше, психосоматику та хронічні хвороби, тобто допомогу пацієнтам у прийнятті діагнозу (діабет, онкологія, серцево-судинні захворювання) та корекцію способу життя, оскільки з психологом знижується ризик рецидивів. По-друге, клінічне консультування – роботу з депресивними та тривожними розладами, які часто супроводжують фізичні недуги. По-третє, підготовку до операцій для зниження рівня передопераційного стресу, яке прискорює фізичне відновлення. По-четверте, реабілітацію, оскільки психологічне супроводження після тяжких травм або інсультів вкрай необхідне для відновлення когнітивних функцій та мотивації. По-п'яте, профілактику вигорання лікарів для психологічної підтримки медичного персоналу, часто працюючого в умовах високого стресу.

Останнім часом у психологічному консультуванні в системі охорони здоров'я трендами стають цифровізація як активне використання VR-технологій для лікування фобій і болю, а також моніторинг стану пацієнтів через пристрої, що носяться хворою людиною. Більш затребуваним стає інтегративний підхід, згідно з яким психолог працює в одній зв'язці з лікарем, а не окремо від нього. Превентивність постає у центрі уваги психологів. Фокус виявлення ментальних проблем на ранніх стадіях у межах диспансеризації вважається сучасною нормою.

Що являє собою психолог-консультант охорони здоров'я у Євросоюзі? Які відмінності від вітчизняних психологів у його підготовці і роботі?

Психолог-консультант у сфері охорони здоров'я в ЄС це – фахівець із вищою психологічною освітою, який надає допомогу в медичних закладах, приватній практиці та онлайн, але для його роботи потрібне визнання кваліфікації (nostrification або approbation), особливо в Німеччині, де для психотерапевтів потрібна ліцензія Anerkennung. Затребуваність психологів у ЄС дуже висока. Зарплати у Німеччині починаються від 2500-3000 євро для «новачків» і можуть досягати 5000+€ із досвідом. Місця їх роботи – лікарні, клініки, освітні установи, приватні кабінети, онлайн-платформи. Психологи-консультанти працюють з клієнтами, в яких діагностуються тривожні розлади, депресія, психосоматика, стрес, біполярні розлади, допомога при хронічних захворюваннях (Oladocor).

Вимоги до кваліфікації психологів досить жорсткі.

Так, потрібна лише вища психологічна освіта (Академія дистанційної освіти), а також необхідна нострифікація. Для роботи в деяких країнах, наприклад у Польщі, потрібне визнання диплома (nostrification) психологів, що може бути складним процесом (Польський консультант). Ліцензування, наприклад в Німеччині, є обов'язковою процедурою. Для психотерапевтів потрібна спеціальна ліцензія «approbation» (Anerkennung in Deutschland).

Існує висока затребуваність психологів у багатьох інших країнах світу. Такі країни, як Великобританія, Канада, США активно розвивають психологічні послуги, включаючи консультування, психотерапію та підтримку співробітників. Початковий рівень зарплати для бакалаврів становить €2500–€3000 (до вирахування податків) (smartintegration.org). З досвідом магістра (з 10 роками стажу) зарплата становить €4000–€5800+.

Для того, щоб знайти роботу або отримати психологічну допомогу в ЄС, існують гарячі лінії для українців. У кожній країні ЄС є свої номери, наприклад у Польщі (+48 800 088 141), у Німеччині (+49 800 000 26 00). Є також відома платформа Oladocor – для пошуку лікарів-психіатрів/психотерапевтів у Європі.

Психолог-консультант у сфері охорони здоров'я (Health Psychologist) у Євросоюзі – це фахівець, який працює на стику медицини та психології. У 2026 році ця професія залишається критично важливою через фокус на превентивну медицину та ментальний добробут. При цьому потрібні освіта та сертифікація, необхідна вища психологічна освіта (магістр), а конкретна практика потребує ліцензії конкретної країни ЄС. Стандартом якості є сертифікат EuroPsy, який полегшує визнання диплома у різних країнах Євросоюзу.

Основні завдання психолога-консультанта в ЄС – це допомога пацієнтам в адаптації до хронічних захворювань (діабет, онкологія, серцево-судинні), розробка програм зі зміни способу життя (відмова від куріння, боротьба з ожирінням), робота з психосоматикою та управлінням болем, підтримка медичного персоналу (профілактика вигорання). Психологи-консультанти працюють у державних і приватних клініках, реабілітаційних центрах, науково-дослідних інститутах, департаментах громадської охорони здоров'я (Public Health) та страхових компаніях.

Тренди 2026 року в ЄС – це і цифрове здоров'я (e-Health) – консультування через спеціалізовані платформи та використання VR-технологій для терапії, а також персоналізований підхід – інтеграція психологічних даних до загальної медичної карти пацієнта для більш ефективного лікування [15].

Якщо будь якого психолога цікавить робота в конкретній країні, наприклад, у Німеччині чи Іспанії, то вимоги в ЄС до знання мови та процедура омологації диплома є різними, але обов'язковими.

Трудові функції психолога-консультанта в охороні здоров'я США включають діагностику та терапію психологічних проблем (травми, кризи, низька самооцінка), розробку реабілітаційних програм, допомогу в подоланні життєвих труднощів, підвищення самооцінки, поліпшення міжособистісних відносин і адаптації, а також популяризацію психологічних знань.

Працюючи в лікарнях та взаємодіючи зі страховими компаніями, вони допомагають клієнтам досягати цілей та розвивати потенціал, часто виступаючи як невід'ємна частина системи психічного здоров'я поряд із психіатрами та соціалістами.

Основні завдання та обов'язки психолога-консультанта у США пов'язані з: а) клінічною роботою; б) допомогою людям, які переживають кризи, втрати, травми, насильство, розлучення, і навіть з роботою щодо проблем поведінки, самооцінки; в) розробкою та застосуванням індивідуальних та групових реабілітаційних програм; г) допомогою в особистісному зростанні – сприянні розвитку потенціалу, підвищенню самооцінки, поліпшенню взаємовідносин; д) діагностикою – виявленню психологічних та поведінкових проблем; е) консультуванням – наданням підтримки та стратегіями подолання труднощів у різних життєвих ситуаціях.

Основні місця роботи психологів-консультантів це – лікарні, клініки (у складі команд психічного здоров'я), приватні практики та консультаційні центри, а також освітні установи (школи, університети та ін.), корпоративний сектор (у межах програм підтримки працівників).

У 2026 році трудові функції психолога-консультанта (Counseling Psychologist) у системі охорони здоров'я США зосереджені на підтримці пацієнтів у періоди життєвих криз, адаптації до хронічних захворювань та покращенні загального психічного благополуччя. Основні його обов'язки включають такі види діяльності:

- оцінку та діагностику. Це проведення клінічних інтерв'ю, визначення стану емоційного та поведінкового здоров'я, а також використання стандартизованих тестів для виявлення психологічних проблем та ресурсів адаптації пацієнта;

- психотерапію – надання індивідуальної, групової чи сімейної допомоги з використанням доказових методів, наприклад когнітивно-поведінкової терапії для вирішення проблем стресу, тривоги, депресії та міжособистісних конфліктів;

- розробку планів лікування, створення персоналізованих стратегій втручання, постановку цілей та регулярний моніторинг прогресу пацієнта для коригування терапії;

- кризове втручання – надання екстреної психологічної підтримки при гострих стресових ситуаціях або ризику заподіяння шкоди собі/навколишнім;

- командну взаємодію при консультуванні. Співпраця з лікарями, психіатрами та соціальними працівниками вважається необхідною для забезпечення комплексного підходу до лікування пацієнта, особливо в умовах медичних клінік та госпіталів, є обов'язковою;

- психоутворення. Це навчання пацієнтів та їх сімей стратегій подолання проблем (coping strategies), методів і технік управління стресом та дотримання медичних рекомендацій;

- адміністрування та ведення документації. Ретельне ведення історій хвороби, написання звітів та дотримання етичних стандартів (APA), включаючи конфіденційність даних, є важливою функцією психологів-консультантів.

На відміну від клінічних психологів, які частіше працюють із важкими патологіями, консультанти в США у даний час фокусуються на функціонуванні особистості, професійному самовизначенні та корекції життєвих сценаріїв у межах медичних закладів.

Тренди 2025-2026р.р. у психологічному консультуванні в системі охорони здоров'я – це широке охоплення тематик – від цифровізації служби консультацій до виходу ШІ та організаційних аспектів здоров'я робітників. Огляд емпіричних досліджень із застосування Chat GPT і LLM-систем у психологічному консультуванні і підтримці в системі охорони здоров'я, включаючи психодіагностику, психоутворення і терапевтичні взаємодії, міститься в [2] Результати бібліографічного аналізу публікацій з психічного здоров'я в межах охорони праці та безпеки, що відображають зміни в тематиці досліджень у 2025 році на базі даних WOS, представлені в публікації [1]. Системний огляд літератури з використання ШІ у психологічному консультуванні, що охоплює статті до 2025 року з виокремленням трендів застосування ШІ для їх розширення, презентований у [13]. Науковий огляд статей (2026р.) з розробки ШІ-агентів і цифрових платформ, орієнтованих на психологічне консультування, міститься в [11].

Нова методологія оцінки і покращення якості ШІ-консультантів, які моделюють реальну терапевтичну сесію, висвітлено в [17]. Багатоагентний підхід до створення персоналізованих діалогів у психологічному консультуванні на базі LLM, висвітлено в [6]. Інтеграція діагностичного і терапевтичного мислення в LLM-системах (для підтримки комплексного консультування) описана в [8]. Вирішення проблеми, як створювати синтетичні терапевтичні діалоги для навчання, описане в [14].

Дослідження факторів ризику і рекомендацій з підтримки психічних здоров'я співробітників охорони здоров'я, включаючи консультаційні інтервенції, презентовані в [7]. Систематичний аналіз факторів психічного здоров'я тих, хто навчається, що включає елементи консультування і підтримки здоров'я, представлений в [12].

На основі систематичних оглядів і наявної в літературі аналітики можна виокремити кілька головних наукових тренд-напрямоків у психологічному консультуванні в охороні здоров'я 2026:

1. Інтеграція ШІ і цифрових технологій. Це використання великих мовних моделей і чат-ботів у психологічному консультуванні (діагностиці, психоутворенні, підтримці);

2. Бібліометрія і дослідницькі карти. Мається на увазі аналіз публікаційної активності, ключових тематик й авторів у сфері психічного здоров'я, особливо в контексті праці і безпеки;

3. Фокус на охороні праці і благополуччя співробітників, що пов'язане з вивченням психологічних неузгодженостей та інтервенцій для медпрацівників, включаючи резильєнтність і профілактику вигорання;

4. Систематичні огляди і методології – застосування систематичного аналізу (SLR, scoping, review) з метою оцінки ефективності нових технологій і методів психологічного консультування.

Отже всі означені напрямки відображають сучасні тенденції в психологічному консультуванні, психічному здоров'ї, що релевантні трендам 2026р.

Висновки. Аналіз практики роботи психологів-консультантів в Україні та зарубіжних країнах засвідчив, що в ній є багато спільного, але є і певні відмінності, на які варто звернути увагу як при підготовці психологів з консультування, так і при висуванні вимог до діяльності практикуючих психологів-консультантів, які працюють в Україні у системі охорони здоров'я – специфічній сфері роботи психолога. Варті уваги такі функції психологів-консультантів, як робота з психосоматикою та управлінням болем, використання VR-технологій для терапії, питання цифрового здоров'я, інтеграція психологічних даних з медичною картою пацієнта, кризове втручання, командна взаємодія, психоутворення та ін.

Перспективами подальших досліджень є порівняння трудових функцій і компетентностей психолога-консультанта, психотерапевта і клінічного психолога, які працюють як в Україні, так і за кордоном.

Література:

1. Akdoğan R. Mental health in the context of occupational health and safety: Bibliometric trends and future perspectives. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, Vol.12(4). 2026. 524-536. <https://izlik.org/JA55GG59CP>
2. Balan R., Gumpel T. P. (2025). ChatGPT Clinical Use in Mental Health Care: Scoping Review of Empirical Evidence. 2025. *JMIR mental health*, Vol.12, e81204. <https://doi.org/10.2196/81204>
3. Bertuzzi V., Semonella M., Bruno D., Manna C., Edbrook-Childs J., Giusti E. M., Castelnuovo G., & Pietrabissa G. Psychological Support Interventions for Healthcare Providers and Informal Caregivers during the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review of the Literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2021. Vol.18(13), 6939. <https://doi.org/10.3390/ijerph18136939>
4. Chen C., Zhang Y., Guo Q., Wang X., Chen S. Core Competencies for Psychological Counselors: A Scoping Review. *Behavioral Sciences*. 2025. Vol.15(2), 147. <https://doi.org/10.3390/bs15020147>
5. Craig, P., Dieppe, P., Macintyre, S., Michie S., Nazareth, I., & Petticrew, M. Developing and evaluating complex interventions: the new Medical Research Council guidance. *BMJ*; 2008. 337: a1655. <https://doi.org/10.1136/bmj.a1655>
6. Feng, Yigui, Wang, Qinglin, Liu, Ke, Chen, Xinhai, Yang, bo, Liu, Jie. AI PsyRoom: Artificial Intelligence Platform for Segmented Yearning and Reactive Outcome Optimization Method. 2025. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.06740>
7. García, C.F., Cantero-García, M., Dorta-Afonso, D., Rueda-Extremera M. Factors associated with suicidal ideation in healthcare personnel: a systematic review. *Front Psychol*. 2025. 16:1717231. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1717231>
8. Hu, H., Zhou, Y., Si, J., Wang, Q., Zhang, H., Ren, F., Ma, F., Cui, L. Beyond Empathy: Integrating Diagnostic and Therapeutic Reasoning with Large Language Models for Mental Health Counseling. 2025. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2505.15715>

9. Kaihlanemi J., Suonnansalo P., Kääriäinen M., Kaakinen P., Litendahl M., Paukkonen L., Laukkonen K., Oikarinen A. Patients' Experiences of Healthcare Professionals' Competence in Digital Counselling in Healthcare Settings-A Qualitative Systematic Review. *Journal of advanced nursing*. 2025; Vol.81(8):4388-4410. <https://doi.org/10.1111/jan.16663>
10. Kohrt B. A., Jordans M. J., Rai S., Shrestha P., Luitel N. P., Ramaiya M. K., Singla D. R., Patel V. Therapist competence in global mental health: Development of the ENhancing Assessment of Common Therapeutic factors (ENACT) rating scale. *Behaviour research and therapy*. 2015. Vol.69, 11–21. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2015.03.009>
11. Li, B., Paracha, S., Limniou, M., Zhang, X. Investigating the use of AI in psychological counseling: systematic review. *Mental Health and Digital Technologies*. 2026. Vol.3(1). pp. 3–31. <https://doi.org/10.1108/MHDT-04-2025-0027>
12. Saragih J., Fitri A. Doctoral Student's Psychological Well-Being: A Scoping Review. *Evolutionary studies in imaginative culture*. Vol. 8.2. 2024. 1518-1529. <https://doi.org/10.70082/esiculture.vi.1477>
13. Tissa Maharani, & Hari Setiabudi Husni. AI-Driven Applications for Psychological Counseling: Global Trends and Impacts. *International Journal Multidisciplinary Science*. 2026. Vol. 5(1), 60-67. <https://doi.org/10.56127/ijml.v5i1.2548>
14. Vu D.N., Tan R., Moench L., Francke S.J., Woiwod D., Thomas-Odenthal, F., Stroth S., Kircher T., Hermann C., Dannlowski U., Jamalabadi H., Ji, S. Roleplaying with Structure: Synthetic Therapist-Client Conversation Generation from Questionnaires. 2025. ArXiv, abs/2510.25384.
15. World Health Assembly, №69. Framework on integrated, people-centred health services: report by the Secretariat. World Health Organization. 2016. <https://iris.who.int/handle/10665/252698>
16. Zábó V, Erát D, Vargha A, Vincze Á, Harangozó J, Iváncsik M, Farkas J, Balogh G, Pongrácz F, Bognár J, Nagy E, Gonda X, Purebl G. Mental health competencies are stronger determinants of well-being than mental disorder symptoms in both psychiatric and non-clinical samples. *Sci Rep*. 14, 12943 (2024). <https://doi.org/10.1038/s41598-024-63674-9>
17. Zhu, S., Chen, Z., Bi, G., Li, B., Deng, Y., Wan, D., Peng, L., Xiao, X., Zhang, R., Lv, T., Hu, Z., Li, F., & Huang, M. Ψ-Arena: Interactive Assessment and Optimization of LLM-based Psychological Counselors with Tripartite Feedback. 2025. ArXiv, abs/2505.03293.
18. Калмиков Г.В. Психологія формування професійно-мовленнєвої діяльності майбутніх психологів. Монографія. 2019. Київ: Видавничий дім «Слово», 316 с.

References:

1. Akdoğan, R. (2026). Mental health in the context of occupational health and safety: Bibliometric trends and future perspectives. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 12(4), 524-536. <https://izlik.org/JA55GG59CP>
2. Balan, R., & Gumpel, T. P. (2025). ChatGPT Clinical Use in Mental Health Care: Scoping Review of Empirical Evidence. *JMIR mental health*, 12, e81204. <https://doi.org/10.2196/81204>
3. Bertuzzi, V., Semonella, M., Bruno, D., Manna, C., Edbrook-Childs, J., Giusti, E. M., Castelnovo, G., & Pietrabissa, G. (2021). Psychological Support Interventions for Healthcare Providers and Informal Caregivers during the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review of the Literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(13), 6939. <https://doi.org/10.3390/ijerph18136939>
4. Chen, C., Zhang, Y., Guo, Q., Wang, X., & Chen, S. (2025). Core Competencies for Psychological Counselors: A Scoping Review. *Behavioral Sciences*, 15(2), 147. <https://doi.org/10.3390/bs15020147>
5. Craig, P., Dieppe, P., Macintyre, S., Michie S., Nazareth, I., & Petticrew, M. (2008). Developing and evaluating complex interventions: the new Medical Research Council guidance *BMJ*; 337: a1655. <https://doi.org/10.1136/bmj.a1655>
6. Feng, Yigui & Wang, Qinglin & Liu, Ke & Chen, Xinhai & Yang, bo & Liu, Jie. (2025). AI PsyRoom: Artificial Intelligence Platform for Segmented Yearning and Reactive Outcome Optimization Method. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2506.06740>
7. García, C.F., Cantero-García, M., Dorta-Afonso, D., & Rueda-Extremera M. (2025). Factors associated with suicidal ideation in healthcare personnel: a systematic review. *Front Psychol*, 16:1717231. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1717231>
8. Hu, H., Zhou, Y., Si, J., Wang, Q., Zhang, H., Ren, F., Ma, F., & Cui, L. (2025). Beyond Empathy: Integrating Diagnostic and Therapeutic Reasoning with Large Language Models for Mental Health Counseling. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2505.15715>
9. Kaihlanemi J., Suonnansalo P., Kääriäinen M., Kaakinen P., Litendahl M., Paukkonen L., Laukkonen K., Oikarinen A. (2025). Patients' Experiences of Healthcare Professionals' Competence in Digital Counselling in Healthcare Settings: A Qualitative Systematic Review *J Adv Nurs.*, 81(8): 4388–4410. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2015.03.009>
10. Kohrt, B. A., Jordans, M. J., Rai, S., Shrestha, P., Luitel, N. P., Ramaiya, M. K., Singla, D. R., & Patel, V. (2015). Therapist competence in global mental health: Development of the ENhancing Assessment of Common Therapeutic factors (ENACT) rating scale. *Behaviour research and therapy*, 69, 11–21. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2015.03.009>
11. Li, B., Paracha, S., Limniou, M., & Zhang, X. (2026.). Investigating the use of AI in psychological counseling: systematic review. *Mental Health and Digital Technologies*, 3(1). pp. 3–31. <https://doi.org/10.1108/MHDT-04-2025-0027>
12. Juliana Irmayanti Saragih, & Fitri Andriani. (2024). Doctoral Student's Psychological Well-Being: A Scoping Review. *EVOLUTIONARY STUDIES IN IMAGINATIVE CULTURE*, 1518–1529. <https://doi.org/10.70082/esiculture.vi.1477>
13. Tissa Maharani, & Hari Setiabudi Husni (2026). AI-Driven Applications for Psychological Counseling: Global Trends and Impacts. *International Journal Multidisciplinary Science*, 5(1), 60-67. <https://doi.org/10.56127/ijml.v5i1.2548>
14. Vu, D.N., Tan, R., Moench, L., Francke, S.J., Woiwod, D., Thomas-Odenthal, F., Stroth, S., Kircher, T., Hermann, C., Dannlowski, U., Jamalabadi, H., & Ji, S. (2025). Roleplaying with Structure: Synthetic Therapist-Client Conversation Generation from Questionnaires. ArXiv, abs/2510.25384.

15. World Health Assembly, 69 (2016). Framework on integrated, people-centred health services: report by the Secretariat. World Health Organization. <https://iris.who.int/handle/10665/252698>
16. Zábó V., Erát D., Vargha A., Vincze A., Harangozó J., Iváncsics M., Bognár J., Gonda X. Mental health competencies are stronger determinants of well-being than mental disorder symptoms in both psychiatric and non-clinical samples. *Sci Rep.* 2024;14:12943. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-63674-9>
17. Zhu, S., Chen, Z., Bi, G., Li, B., Deng, Y., Wan, D., Peng, L., Xiao, X., Zhang, R., Lv, T., Hu, Z., Li, F., & Huang, M. (2025). Ψ -Arena: Interactive Assessment and Optimization of LLM-based Psychological Counselors with Tripartite Feedback. *ArXiv*, abs/2505.03293.
18. Kalmykov H.V. (2019). *Psykhologhiia formuvannia profesiino-movlennievoi diialnosti maibutnikh psykhologiv* [Psychology of the formation of professional speech activity of future psychologists]. Monohrafiia. Monograph. Kyiv: Vydavnychi dim «Slovo», 316c [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 19.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.04.2026